

התנחלה למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

1. א. אטר מניח תפילין בימינו שהוא שמאלו.....
3. ב. מניח בשמאלו שהוא שמאלו של כל אדם ... בשולט בשתי ידיו.....
4. ג. על ידך זו קיבורת.....
6. ד. בין עיניך זו קדקד ... מקום שמוחו של תינוק רופס.....
7. ה. שומע אני אפילו נטרף בתוך ל' ת"ל אך חלק.....
8. ו. ושמתם את דברי אלה על לבבכם וקשרתם שתהא שימה כנגד הלב.....
- ז. ארבע ציציות מעכבות זו את זו שארבעתן מצוה אחת ... היוצא בטלית
שאינה מצוייצת כהלכתה בשבת חייב הטאת..... 11
- ח. האי מאן דבצריה לגלימיה לא עביד ולא כלום שוייה טלית בעלת חמש..... 13
- ט. כל חמתות הצרורות טהורות חוץ משל ערביים..... 14
- י. האי מאן דחייטיה לגלימיה לא עביד ולא כלום אם איתא דלא מיבעי
ליה ליפסוק ולישדייה..... 15
- יא. גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה..... 16

דף לז.

א. אטר מניח תפילין בימינו שהוא שמאלו

האיטר¹ שכותב ועושה רוב² מלאכתו ביד שמאל, מניח תפילין בברכה בשמאלו שהיא ימין כל אדם.

¹ שו"ע ונו"כ כזו
² מ"ב כג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ואם עבר והניח³ תפילין בשמאל כל אדם, לא יצא ידי חובה אפילו בדיעבד, וצריך לחזור ולהניח תפילין בברכה בימין כל אדם.

ואפילו נעשה⁴ איטר ע"י שהרגיל עצמו בכך, כ"ש אם מן השמים הרגילוהו⁵ כגון שנולד לו חולי בימינו⁶, או שנקטע לו כף ידו הימנית וצריך לעשות מלאכתו בשמאל דינו כאיטר ואפילו נקטע לו יד ימינו⁷ ולא נשאר לו כ"א הקיבורת, חייב להניח עליה תפילין, דלגבי דידי' הימין הוא שמאל. אולם יש חולקים⁸ לפיכך ראוי שמי שנקטעה כף ידו החזקה או אפילו נקטעה ידו אלא שנשאר ממנה המפרק וחלק קטן מהקנה שתחתיו, צריך לחשוש לב' הדעות ולהניח תפילין בשניהם.

אלא שיש חילוק בדברי, שכל עוד שהוא מרגיש שכח ידו החזקה שנתרצצה לא נחלש, ימשיך להניח התפילין בבית הכנסת ובברכה ביד שכנגדה, ובביתו יניח שלא בברכה גם על היד הרצוצה, אבל לאחר זמן כאשר באופן טבעי ילך ויחלש הכח שיש לו בידו

³ מ"ב שם כד

⁴ מ"ב שם כב

⁵ מי שנחלשה ידו הימנית לזמן מה, כגון שהיה לו גבס עליה ועדיין היא חלשה יותר מידו השמאלית, בשו"ת חלקת יעקב (או"ח סי' ה). כתב שבאותו הזמן נחשב לאיטר ומניח על היד החלשה. אך עיין בהליכות שלמה (תפילה פ"ד אות יב), שאפילו אם נחלשה היד הימנית לזמן רב, כל שדעת הרופאים שעתידה להבריא אינו נחשב כאיטר וממשיך להניח בשמאלו, ורק אם הרופאים אומרים שאין רפואה למכתו אזי נידון כאיטר. וכן עיין בדבר הלכה (סי' ג אות ב), ועיי"ש שכן משמע בשו"ת רע"א (כת"י, נדפס ע"י הגר"נ גשטמנר סי' א) שמי שנשברה ידו הימנית ואחרי שנתרפאה אין לו כח משמוש כלל ביד ההיא, והרופאים שופטים שאין לו תקנה לשוב היד ההוא לאיתנו, נידון כאיטר, ומשמע שדוקא משום שלפי הנראה אין לו תקנה. ולענין מי שאירע בו חולי השיתוק ל"ע, עיין בספר מאיר עוז (ע' קט) שהביא דהגר"ש וואזנר הורה לאחד שנשתתק ביד ימינו להמתין שנה לראות אם יתרפא, ואזי יתחיל להניח תפילין על ידו הימנית, וכן משמע בשו"ת מהרש"ם (ח"ב סי' רמ) שדן במי שנשתתק ב' ידיו והדגיש דאיירי במי שנלאו הרופאים למצוא לו רפואה, וע"ע שו"ת בית יצחק (אבה"ע ח"ב סי' קח) לענין איטר שנשתתק בצידו השמאלי וכתב 'שלא יצא מכלל איטר ע"י חולי, דימין דידיה הוא חלש כבראשונה אך שמחמת חולי וכו' ויכול להיות שיתרפא ויהיה איטר כמקודם.

⁶ עיין שבט הלוי (ח"י סי' ג). שבאופן שהרגילוהו מן השמים אין צריך להמתין עד שיתרגל לעשות מלאכה בשמאלו, אלא תיכף אחר שנחלה בידו הימנית או שנקטעה כף ידו הימנית נעשה איטר ומניח על ידו הרצוצה. ולענין המרגיל את עצמו עיין האלף לך שלמה (או"ח סי' יא), שו"ת חיי אריה (ח"א סי' נה) שנראה מדבריו שהרגל הוא שנה שלמה, אבל מסתימת הפוסקים משמע שהוא תלוי במציאות, וכל שהתרגל היטב לעשות מלאכתו באותה היד חשוב הרגל. ועיין שו"ת דברי מלכיאל (ח"ה סי' רלז). שהסתפק מה דינו בזמן שהוא מתרגל, וכתב שבזמן זה יניח תפילין על שתי ידיו.

⁷ ומי שאינו איטר ונקטע שמאלו ולא נשאר לו כ"א הקיבורת מעיקר הדין חייב להניח עליה תפילין. בה"ל שם ואיטר

⁸ עיין ערוה"ש יז ועיין ביאור דבריו בשו"ת בצל החכמה (ח"ו סי' א סק"ה) ועיין בשו"ת צמח צדק (ליובאוויטש, או"ח סי' ה), שארית יהודה (או"ח סימן ב), דברי נחמיה (או"ח סימן יא) [לענין מי שנולד בלי פיסת יד], דברי יואל (או"ח סימן ג סק"א).

⁹ הליכות שלמה (תפילה פ"ד סימן יא).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

הרצועה, והיד השניה תיהפך לידו החזקה, אז יניח בביהכנ"ס תחילה על ידו הרצועה ויברך עליה, ובביתו יניח על ידו השניה.

ואם הניחו בימינו שהוא שמאל כל אדם לא יצא ואם אפשר יחזור ויניח תפילין ביד שמאל בלא ברכה.

ואם חזר לבריאותו ונעשה שולט בשתי ידיו בשוה הרי הוא ככל אדם.

ואם היה רגיל¹⁰ לעשות מלאכתו בימין, ונעשה משותק בשתי ידיו, ורק לאחר זמן חזר קצת כח ליד שמאל, שיכול להניעה קצת, וכן יכול ביד שמאל להביא מאכל לפה וכיוצא¹¹, לא הופקעה בכך ידו השמאלית מלהיות 'יד כהה' ויש לו להניח תפילין על ידו.

ג. מניח בשמאלו שהוא שמאלו של כל אדם ... בשולט בשתי ידיו

מי ששולט¹¹ בשתי ידיו בשוה, דהיינו שכותב ועושה כל מלאכתו בין בימינו ובין בשמאלו, מניח תפילין בשמאל כל אדם.

אבל אם¹² נקל לו לעשות בשמאל אף שיכול לעשות אותם גם בימין זה לא מיקרי שולט בשתי ידיו

ואם כותב ביד ימין ועושה כל מלאכתו בשמאלו, או כותב ביד שמאל ועושה כל מלאכתו בימינו, ו"א¹³ שהיד שכותב בה היא היד העיקרית¹⁴, ונחשבת לימינו, ומניח תפילין ביד שכנגדה. ו"א¹⁵ שהיד שעושה בה מלאכתו היא היד העיקרית, וכן דעת הגר"א והשניה היא יד כהה, לכן ראוי שאחר התפלה יחזור ויניח תפילין בלא ברכה על היד השניה (שהיא היד שכותב בה), ויקרא עמהן קריאת שמע, ויצא ידי חובה לכל הדעות¹⁶.

¹⁰ קובץ תשובות (להגריש"א, ח"א סי' ה),

¹¹ שו"ע ונו"כ שם ומ"ב כה

¹² מ"ב שם

¹³ בשו"ע שם הביא שתי הדעות וכתב רמ"א שם שהכי נהוג

¹⁴ דכתיב וקשרתם וכתבתם משמע דבאותו יד שכותב בה צריך לקשור את התפילין על היד שכנגדו. מ"ב כז

¹⁵ שכתובה אין לה שום מעלה משאר מלאכה יחידית ואולינן בתר רוב המעשים והיא הנקראת שמאל. מ"ב

שם כז

¹⁶ בה"ל ד"ה והכי נהוג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ואם כותב בימין ושאר מעשיו בשמאל אם אין יכול כלל לעשות בימין מלאכות אחרות או שיכול לכתוב ג"כ קצת בשמאל מניח לדעת הגר"א בימין כל אדם¹⁷.

ואם כותב בשתי ידיו שוה בשוה, אבל שאר מלאכתו עושה ביד שמאל, לדעת מרן השלחן ערוך, אף בזה מניח תפילין בשמאל כל אדם. ומכל מקום כיון שיש חולקים, ראוי שאחר התפלה יחזור ויניח תפילין בלא ברכה בימין כל אדם, ויקרא עמהן קריאת שמע¹⁸.

בכל האמור לעיל, אין לחלק בין כתיבה אשורית שכותבים בה ספרי תורה תפילין ומזוזות, לבין כתיבה אחרת, ואפילו אינו יודע לכתוב בלשון הקודש, וכותב בשפה זרה¹⁹, מעיקר הדין יש ללכת אחר היד שכותב בה.

ואם אינו יודע לכתוב כלל, יש ללכת אחר היד שעושה בה מלאכתו²⁰.

מי שהיה רגיל²¹ לכתוב ולעשות כל מלאכתו ביד ימין, כדרך כל אדם, ואחר כך הרגיל עצמו לכתוב ביד שמאל, ושאר מלאכתו עושה ביד ימין, אינו נעשה איטר מחמת כן. ויניח בשמאל כל אדם. ומכל מקום כיון שאין הדבר מוסכם בין רבותינו האחרונים²², נכון יותר שלא ירגיל עצמו לשנות מהרגלו הראשון.

ומי שהיה איטר, והיה רגיל לכתוב ולעשות כל מלאכתו ביד שמאל, ואחר כך הרגיל עצמו לכתוב ביד ימין, ושאר מלאכתו עושה ביד שמאל, דעת כמה אחרונים שמכיון שהוא כותב עתה כרוב העולם, שוב אינו נחשב לאיטר. וכן עיקר. ונכון להחמיר שיחזור ויניח תפילין בימין כל אדם בלא ברכה. ואף בזה ראוי הדבר שלא ירגיל עצמו לשנות מהרגלו הראשון. [ואם אחר שהרגיל עצמו לכתוב ביד ימין, עדיין הוא כותב יותר בנקל ובמהירות ביד שמאל, ואף שאר מלאכתו הוא רגיל לעשות ביד שמאל, הדבר פשוט שעדיין הוא נחשב איטר, ומניח תפילין בימין כל אדם].

ג. על ידך זו קיבורת

¹⁷ בה"ל ד"ה והכי נהוג

¹⁸ עיין בה"ל שם

¹⁹ אך אם אינו יכול לכתוב כתב נמור רק רשימות ותמונות בעלמא לזכרון כמו שאנו קורין (בל"א ציפער) אינו יודע אם הוא בכלל כתב לענין זה ועיין ברמב"ם פרק י"א מהלכות שבת דין יו"ד במש"כ ואפילו משני סימניות ובהמ"מ שם וצ"ע. ובאמת בכגון זה בודאי יותר טוב לסמוך על שיטת הגר"א והרוב מהראשונים דס"ל כדיעה שהולכים אחרי מלאכתו. בה"ל שם וי"א שהיד

²⁰ מ"ב שם כז

²¹ מ"ב שם כז

²² עיין מג"א שהביא דעת הב"ח שחולק וסובר דדוקא אם כותב בימינו ושאר כל מעשיו עושה בשמאלו שבוה נחשב כשולט בשתי ידיו אבל אם כותב בשמאלו ושאר מלאכתו עושה בימינו יניח בשמאל של כל אדם אך המ"א מסיים עליו שאנו אין לנו אלא פסק השו"ע וכן סתמו כהמ"א הרבה מאחרונים שאחריו אך הארה"ח החזיק בדעת הב"ח להלכה. בה"ל שם והכי נהוג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הנחת למשיחא בדרה היומי

מסנת מנחות

כבר התבאר במסכת עירובין דף צה: שמקום²³ הנחת תפילין של יד צריך להיות על הזרוע במקום הקיבורת, שהוא הבשר התפוח שביד (בחלק שבין האציל לכתף), ויהדק הרצועה היטב כדי שהתפילין לא יזוזו ממקומן בכל משך זמן התפלה.

וצריך שיהיו התפילין כולן עם התיתורא שלהן על הקיבורת בצד החצי המרפק התחתון של הזרוע, ובתוך רוחב של שני אצבעות מהמרפק²⁴ (דהיינו ממקום שהיד נככפת נגד המרפק) אסור שיהיו שם התפילין, ואפילו לא קצה התיתורא, ומשני אצבעות ולמעלה עד חצי הזרוע (במדידה ממקום כפל היד עד בית השחי) שם הוא מקום התפילין, וגם המעברתא צריכה להיות בתוך שיעור זה ולא למעלה מחצי הזרוע, דהיינו בצד הסמוך למרפק היד למטה, ולא למעלה מזה בצד הסמוך לכתף. ואסור שיהיו התפילין למעלה מהחצי התחתון של הזרוע אפילו כל שהוא.

אם הניח שלא²⁵ במקום בשר התפוח אפי' רק קצה התפילין מונחים למטה מבשר התפוח לא יצא לכו"ע וגם מברך לבטלה ולכן נכון למנוע מלהניח תפילין גדולים שסוף הקציצה מונחת למטה ממקום הקיבורת אם לא שיקשרם לכתחלה בחצי העצם העליון וגם זה לא נכון להקל לכתחלה בזה

ואם אין לו כ"א תפילין גדולים טוב יותר שיקשרם בחצי העצם העליון במקום התפוח²⁶ ממה שיהיו מונחים למטה ממקום הקיבורת שלא יצא בזה כלל.

ובדיעבד או שעת הדחק רשאי לסמוך על שיטות הראשונים והכרעת הגר"א²⁷ שמקום התפילין נמשך גם למעלה מחצי הזרוע עוד כרביע לכיון בית השחי שעד שם יש הבשר התפוח.

²³ שו"ע ונו"כ כו א

²⁴ כ"כ בתפלה למשה (הלכות תפילין פ"ז הערה ז), ועי"ש שכתב ששני אצבעות אלו לפי רוחב האצבעות של המניח עצמו, ומ"מ צריך לידע שאין השיעור תלוי בב' אצבעות, אלא שכן הוא בדרך כלל שממקום זה מתחיל הבשר התפוח שבקיבורת, אבל מי שהבשר התפוח מתחיל ביותר מב' אצבעות, ודאי שאין לו להניח אלא במקום התפוח.

²⁵ מ"ב שם ד

²⁶ שאמנם דעת אף שיש גם שם עדיין מקצת בשר תפוח אין זה מקום תפילין וגם דעת המחבר הוא כן דדוקא מחצי העצם ולמטה כדמוכח בסעיף ז' ומה שכתב המחבר מתחלה בבשר התפוח שבעצם ע"כ ג"כ דכונתו מחצי העצם ולמטה והגר"א בביאורו הסכים לדינא דכל מקום הקיבורת כשר להניח בו תפילין וכן משמע בפרישה. מ"ב שם ד

²⁷ מעשה רב סימן כא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הנחת למשיחא בדרה היומי

מסנת מנחות

רבים נכשלים בזה²⁸ בימות החורף שלבושים בבגדים חמים ומתעצלים להפשיט את השרוול מהיד, והשרוול דוחק את התפילין למטה מן הקיבורת, ובפרט אותם האנשים שיש להם תפילין גדולים. וראיתי לאנשי מעשה החרדים על דבר ה' לקיים כל מצוה כדין, שמקפידים על תפיליהן שלא יהיו גדולים מחמת זה, כי אפילו התפלה של ראש אם יהיה גדול, קשה מאוד לצמצם שיהיה מונח על מקומו כדין, ויצא שכרו שהוא מחשיב תפילין גדולים להידור מצוה, בהפסדו שאינו מקיים מצות תפילין כלל.

ויש לעורר במיוחד לנערי הבר מצוה שזרועותיהם עדיין קצרות שיניחו התפילין במקומם כדין, ועדיף שתהיה המעברתא גבוה למעלה מחצי הזרוע, משתרד חלק מהתיתורא למטה פחות מאצבעיים סמוך לכפל המרפק, ששם לדברי הכל אינו מקום תפילין.

וכן יש להרגיל ולחנך להטות התפילין מעט לצד הגוף בענין שכשיכפוף זרועו לגוף יהיו התפילין כנגד לבו, כמבואר להלן.

ד. בין עיניך זו קדקד ... מקום שמוחו של תינוק רופס

מקום הנחת²⁹ תפלה של ראש מתחילת עיקרי השיער ממצחו, עד סוף המקום שמוחו של תינוק רופס. שקצה המעברתא של התפילין לא יהיה מונח למעלה ממקום שמוחו של תינוק רך³⁰. והוא כל גובה הראש שכוננד הפנים³¹, אמנם לכתחילה לא יניחם מאד בגובה³², אלא סמוך לתחילת צמיחת השערות, שזהו יותר 'בין עיניך', אך יזהר מאוד שלא ירד למטה ממקום צמיחת השערות, וגם לא התיתורא³³, וגם יקפיד על הקצוות של התיתורא שיהיו במקום השערות, אם כי יש המקילים בענין קצוות התיתורא, וכן יש המלמדים זכות כשהתיתורא יורדת למטה ממקום גידול השערות, מכל מקום לכתחילה אין לזוז מסתימת כל הפוסקים.

²⁸ בשמירת הלשון שער התורה פ"ז בהגהה.

²⁹ שו"ע ונו"כ שם ט

³⁰ מ"ב לד

³¹ בה"ל שם עד סוף

³² בכל בו כתבו בפירוש דשיעור הנחת תפילין נמשך בסך הכל עד חצי שפוע הראש ולכן מהנכון מאד ליהזר עכ"פ לכתחילה שלא יהיו התפילין גדולים ביותר כי עי"ז נמשך למעלה על כל גובה הראש ומ"מ בדרך כלל טוב יותר שימשיך התפילין בגובה למעלה משישפילם לצד המצח כי בגובה יוצא עכ"פ לדעת כמה מהראשונים והירושלמי מסייע להו וכנ"ל מה שאין כן לצד המצח. בה"ל שם.

³³ מ"ב שם כג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ועכ"פ אין לעשותן יותר גדולים מארבע אצבעות והיינו עם התיתורא והמעברתא ולכתחלה בודאי נכון לזוהר בזה³⁴.

רבים נכשלים³⁵ באיסור זה וטועים לומר שהקצה העליון מתחיל ממקום השיער ועיקר התפילין מונח על המצח ועוברים על איסור דאורייתא דכל התפילין צריכין להיות מונחין במקום שיש קרחה דהיינו שיהיה אפילו קצה התחתון של התיתורא מונח על מקום התחלת עיקרי השער.

והתחלת מקום התפילין צריך להיות מהתחלת עיקרי השער שבפדחת ולמעלה ויותר טוב להניח קצת למעלה משיעור זה דהא מקום יש בראש להניח שתי תפילין כדי שלא ישמט למטה על המצח. וכל המניחן על המצח הוא מנהג קראים ולא עשה המצוה וכל בעל נפש יזהיר לחביריו וילמדם שלא יכשלו בזה כדי שלא יהיו ח"ו בכלל פושעי ישראל בגופן דזהו קרקפתא דלא מנח תפילין וגם הברכה הוי לבטלה דתפילין שמונחין שלא במקומן הוי כמונחין בכיסן. ואם נשמטו ממקומן צריך להחזירן תיכף.

ולמי שיש צמיחת שיער במצח, ודאי אין להתחשב בכך, אלא כפי צמיחת השערות אצל רוב בני אדם, וכן הקרח מקצתו או כולו, יחשב מקום התפילין כפי צמיחת שערות רוב בני אדם.

ה. שומע אני אפילו נטרף בתוך ל' ת"ל אך חלק

כבר התבאר במסכת ב"ק דף יא: שאם נעשה הבן הבכור³⁶ טריפה ודאית³⁷ קודם שעברו עליו ל' יום אינו חייב לפדותו, אפילו נשאר חי זמן ארוך לאחר

³⁴ ודע עוד דאפילו לדעת סה"ת דמכשיר כל גובה הראש לתפילין משמע מיניה שם (לחד פירושא) דעכ"פ אין לעשותן יותר גדולים מארבע אצבעות והיינו עם התיתורא והמעברתא וכמו שכתב בספר בית יעקב וזהו שיעור מקום שני תפילין שבזמן הגמרא ועיין לקמן סימן ל"ב סמ"א שכתב דאין שיעור וכו' מ"מ לכתחלה בודאי נכון לזוהר בזה. בה"ל שם

³⁵ מ"ב שם כג

³⁶ שו"ע ונו"ב יו"ד שה יב

³⁷ ובכה"ג אפי" ח אחר זמן ארוך פטור מפדיון ולא אמרי' טרפה אינה חיה, אבל בספק טרפה בתוך ל' פטור מפדיון דהמע"ה, מיהו אם חי אחר כן יב"ח חייב, דיצא מידי ספק טרפה כיון דחי יב"ח. ש"ך שם טז, ואין דבריו מוסכמים, דיש פוסקים דסבירא להו דבאדם טריפה חי, וכמו שכתבו תוספות בשם ר"ת שלהי זבחים [קמז, א ד"ה דילמא] וכן כתוב בהגהת מרדכי ריש פרק ג' דחולין [רמז תשמב] בשם תוספות שאנ"ן, ובהיבורי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הַנִּתְּא לְמִשִּׁיחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מסנת מנחות

ל', שכן מקרא (במדבר יח פסוק טו) אָךְ פָּדָה תִּפְדֶּה, יכול אפילו נטרף תוך ל' יום, תלמוד לומר אָךְ, חלק.

לפיכך אפילו אם הקדים ונתן לכהן הפדיון יחזירו, שלא נתן לו אלא בתורת פדיון והרי לא נתחייב בו, ואין צריך לומר אם מת בתוך שלשים ואפילו ביום שלשים שאין צריך פדיון, דבן חדש ומעלה בעינן.

ואם נתן המעות צריך הכהן להחזיר, ואם מת לאחר שלשים יום כבר נתחייב בפדיון וצריך ליתן לכהן המעות לפדותו ולברך על הפדיון, אבל לא יברך שהחיינו שאין מברכין על שחיה לזמן³⁸, שמתעצב בו.

דף לז:

ו. ושמעתם את דברי אלה על לבבכם וקשרתם שתהא שימה כנגד הלב

היו³⁹ התפילין של יד נוטים לצד הלב⁴⁰, וכמו שנאמר, (דברים יא פסוק יח) וְשִׁמְתֶם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל לְבַבְכֶם. ואחר שהידק התפילין על הקיבורת ימשוך הרצועה לזרוע, ויכרוך שבע כריכות שלימות כנ"ל.

להרמב"ם [נחל איתן] בהלכות איסורי ביאה פרק י' הלכה י"א הוכחתי שכן הוא גם דעת הרמב"ם, ואם כן אף אם חי י"ב חודש פטור מפדיון דהמוציא מתבירו עליו הראיה. יד אברהם שם³⁸ ולא דמי למה שנתבאר בא"ח סי' רכ"ג ס"ב דאע"ג דמת אביו מברך שהחיינו על הירושה דשאני התם כיון דזוכה לירושה משא"כ הכא. ש"ך שם יז³⁹ שו"ע ונו"כ כז א

⁴⁰ הנה בענין יו"ד של תפילין של יד הסכמת הפוסקים עיין שו"ת פני מבין (או"ח סי' ט"ז) שו"ת לבושי מרדכי (יו"ד ח"א סי' קצ"ב) שו"ת מהרש"ג (ח"א סי' לב), שו"ת קרן לדוד (סי' ו') וכוותייחו מבואר גם בחו"א (או"ח סי' ד' סוסק"א) וכ"כ בשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' ג) שהקשר עצמו הוא גגו של הי"ד והרצועה הקטנה היוצאת מסוף הקשר היא רגלו של הי"ד. ולכן עושים הקשר באופן זה שהרצועה הקטנה תצא מצד ימין של הקשר לצד הלב, כדי שתראה האות יו"ד בצורתה כפי שהיא כתובה בתורה. ולענין תפילין של איטר, עיין משנה אחרונה אות יז שאם יוציא את הרצועה הקטנה לעבר הלב, הרי בהכרח שתצא משמאל הקשר ותראה בצורת יו"ד הפוכה, ולכן יש שעושים בתפילין של איטר את הקשר באופן שהרצועה הקטנה יוצאת מימין הקשר לכיוון הבית ושלא לצד הלב, כדי שתראה צורת יו"ד. ויש שעושים אותו באופן הרגיל שהרצועה הקטנה יוצאת לצד הגוף ואינם חוששים לכך שנראית כיו"ד מהופכת, והגר"י קנייבסקי שהיה איטר עשה כן בתפילין שלו, אלא שלרווחא דמילתא כדי לצאת מכל פקפוק חתך בסוף הרצועה הקטנה כמין יו"ד קטנה שאינה מהופכת, שאז יש לצרף את שיטות הראשונים שעיקר יו"ד שבתפילין אינו בצורת הקשר, כ"א על ידי חיתוך הרצועה בסופה באופן זה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

והמנהג הנכון מדינא דגמרא⁴¹ שיהא היו"ד של קשר תפלה של יד לצד הלב, והתפלה לצד חוץ. ויש ליזהר שלא תזוז יו"ד של הקשר מהתפלה⁴², ובזוהר פ' פנחס מחמיר מאוד בענין זה ויש מחמירין דגם כשהן בתוך כיסן צריכין ליזהר בזה שלא תזוז כלל היו"ד⁴³. ולכן נהגו להעמיק ולחתוך במעברתא כדי להצמידו⁴⁴. ויש שנתנו עצה⁴⁵ לחתוך את זוית המעברתא באופן שתבלוט משם בליטה שתחזיק את הקשר במקומו באופן שלא יוכל לזוז. ומנהג הרבה מן הספרדים שקודם כריכת ז' הרצועות שעל הזרוע, כורכים כריכה אחת סביב הבית והקשר, וטעמם עפ"י קבלה, ובכך מרויחים גם שלא יזוז הקשר ממקומו⁴⁶.

ומטעם זה יש נוהגין לקשור היו"ד עם חוט של גיד עם התפלה וראוי לבטל זה דע"י הקשירה יהיה חוט של גיד סביב התיטורא חוצץ בין הזרוע להתפילין. אולם עכשיו⁴⁷ נהגו לקשור עם הגיד שתופרים בו את התיטורא מצד התפר שלמעלה, ובאופן כזה אין כלל חציצה בין התפילין לבשרו.

י"א⁴⁸ שגם תחיבת הרצועה בתוך הקשר והכפל יהיה לימינו שהוא לצד הלב וכן מנהג האשכנזים. ולכן עושים את הקשר באופן שהלולאה שבה מכניסים את הרצועה כדי לעשות את ההידוק תהיה צמודה לקשר, והרצועה הארוכה עוברת בתוך

⁴¹ בביאור הגר"א שכתב דדינא דגמרא הוא לפירוש הגאונים. מ"ב שם ז

⁴² ובאבני נזר כתב שמלפנים היה המנהג הפשוט שהיו"ד היתה מונחת בצד התיטורא ולא עליו, ואח"כ שינו לחתוך התיטורא כדי שתהיה היו"ד מונחת על התיטורא צמוד לבית. וכתב האבנ"ז שאין לשנות מהמנהג הקדום, כיון שדי שהיו"ד יגע בתיטורא שגם הוא נקרא תפילין ואין צריך שיגע בנגף הבית, ועוד שלפי המנהג החדש יש לחשוש לחציצה, שהתיטורא חוצצת בין היו"ד לבשר, שגם היו"ד צריך שיהיה מונח על בשרו בלי שום חציצה. ומדברי המשנ"ב מבואר שצריך דוקא שיגע בבית ולא די שיגע בתיטורא, וגם לא חשש לחציצה. ומובא בשם החזו"א והגר"י קנייבסקי שדעתם כהאבנ"ז שאין קפידא שהיו"ד יגע דווקא בנגף הבית, ודי שיגע רק בתיטורא, וכן נהג למעשה הגר"י ק.

⁴³ מ"ב י

⁴⁴ מ"ב שם יא

⁴⁵ תפלה למשה (פי"ז אות נד).

⁴⁶ עיין כף החיים סקי"ג.

⁴⁷ כף החיים יב

⁴⁸ בד"מ משמע שיותר טוב כהמנהג שנוהגין שגם תחיבת הרצועה בתוך הקשר והכפל יהיה לימינו שהוא לצד הלב וכן משמע בבה"ג שגם הקשירה גופא צריך שתהיה נגד הלב וכן משמע לשון הרא"ש להמעיין בו היטב בסוף אות י"ב במש"כ ומרחיק הקשר מן מעברתא וכו' [ועיי"ש במעיו"ט אות כ' שכתב ואולי ה"פ וכו' וכ"ז דוחק עכ"ל ולענ"ד אין זה דוחק כלל וכן הוא האמת לפי מה שכתב הבה"ג] דמשמע שם דאין להרחיב הרבה את כפל קשר העניבה רק כדי שתהיה הרצועה עוברת בתוכה והכל מטעם כדי שיהיה מקום הידוק הרצועה סמוך לתפלה ולא לצד מטה וכ"ש שצריך ליזהר שלא יתרחק הקשר של יו"ד גופא מהתפלה לצד מטה וכמו שכתב בסעיף ב' וזהו הכל נכלל במה שאמר הגמרא דהקשר צריך להיות למעלה ולא למטה. בה"ל ד"ה המנהג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובהטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

המעברתא ויוצאת מצדה השני, ולאחר מכן מעבירין את הרצועה תוך הלולאה, וכורכים את הרצועה על היד מצד חוץ לצד פנים.

ונכון לזוהר שלא ירחיב הרבה את כפל קשר העניבה שהרצועה עוברת בה, כדי שתהיה גם מקום הידוק הרצועה סמוך להתפילין לצד הלב⁴⁹.

וי"א⁵⁰ שמקום שתוחב הרצועה בכפל איננו לצד הלב כ"א לצד חוץ ובכך לא יזיז היו"ד לעולם מהבית⁵¹, וכן מנהג הספרדים ונוסח ספרד⁵². לכן עושים את הקשר באופן שהלולאה שבה מעבירים את הרצועה כדי לעשות את ההידוק, תהיה בצד השני של המעברתא, וכורכים את הרצועה על היד מצד פנים לצד חוץ.

המנהג⁵³ הנכון לתקן שהמעברתא שבה הרצועה עוברת תהא מונחת לצד הכתף, והקציצה לצד היד.

מי שהוא איטר⁵⁴ ואין לו רק תפילין של אינו איטר או להיפך יוכל להפך להניח הקציצה לצד הכתף והמעברתא לצד היד.

⁴⁹ מ"ב שם ח

⁵⁰ עיין בב"י בשם מהר"י ב"ח דמשמע מדבריו דרך עשיית הקשר והיו"ד אשר בו צריך שיהיה דוקא למטה מהתפלה לצד הלב אבל כניסת הרצועה תוך כפל הקשר תבא למעלה מהתפלה והוא הנכון ע"ש והנה מלשון השו"ע לכאורה משמע דסובר כמהריב"ח מדכתב שיהא היו"ד של קשר וכו' משמע דמקום שתוחב הרצועה בכפל איננו לצד הלב כ"א לצד חוץ אבל יש לדחות דכונתו רק למעט שלא נעשה כשיטת בעל המאור המובא בב"י שיהא התפלה של יד לצד הלב והקשר לצד חוץ אבל בזה רשות בידו לעשות כמה שירצה. ואף על פי שהעדפנו את המנהג של הד"מ מ"מ הנהוג כמהריב"ח אין למחות בידו כי יש לו על מי לסמוך גם ע"י מנהגו טוב שלא יזיז היו"ד לעולם מהבית משא"כ לפי מה שאנו נוהגין כהד"מ צריך בכל עת שמירה לזה. בה"ל שם

⁵¹ ובערוך השולחן (ס"י) כתב שמטעם זה יש להעדיף ולנהוג כמנהג ספרד.

⁵² וכן מנהג רוב קהילות החסידים, וכן נהג הגרשו"א ולא שינה ממסורת אבותיו (הליכות שלמה תפילה פ"ד אות ל' הערה 91), ובאורחות רבנו (ח"ג ע' ר) הביא שהגר"י קנייבסקי נהג כל ימיו בקשר של מהריב"ח וכמנהג אבותיו, וסמוך לפטירתו כחצי שנה שינה את הקשירה כדעת הד"מ, ואולם בתפילין של ר"ת לא שינה כלל.

⁵³ שו"ע ונו"כ שם ג

⁵⁴ י זה בודאי טוב יותר ממה שיניח כך ויהיה התפילין סמוך ללב ויהיה קשר היו"ד הוצה לה וכמו שכתב הגר"א שהסעיף ב' אף שכתב בשו"ע בשם מנהג דינא דגמרא הוא לפי הגאונים ועיין בח"א אות י"ג דלא הזכיר שם עצה זו דשבו"י והוא כתב שם דטוב אם יכול להוציא הרצועה ולהכניסה מצד אחר כדי שתהיה היו"ד סמוך ללב אף על פי שאינו יכול להפוך הקשר של היו"ד שתהיה פניה לצד הבית ועכ"פ לא יתבטל ממצות תפילין עבור זה ויניחם כך ע"ש ור"ל אף דיהיה קשר היו"ד לצד חוץ והתפילין לצד הלב ולענ"ד בודאי טוב יותר לעשות כהשבו"י דזה דינא דגמרא הוא לכמה ראשונים וזה מנהג וכמו שכתב הגר"א ואפילו אם יכול להוציא הרצועה ג"כ יש לעיין דאולי מה שהיו"ד לא יהיה פניו כלפי הבית לא נחשב יו"ד ועכ"פ באינו יכול להוציא יעשה כהשבו"י. בה"ל שם ד"ה המנהג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

ז. ארבע ציציות מעכבות זו את זו שארבעתן מצוה אחת ... היוצא בטלית שאינה מצוייצת כהלכתה בשבת חייב חטאת

כבר התבאר במסכת שבת דף קל"ט: שכל הפיץ שאינו צורך הבגד ואינו משמש לבגד, וגם אין דרכו להיות מחובר לבגד, אם בעיניו הוא חשוב ואינו טפל לגבי הבגד, אסור לצאת בו לרשות הרבים גם אם הוא מחובר לבגד. אבל אם בעיניו אין הוא חשוב והוא טפל לגבי הבגד מותר לצאת בו לרשות הרבים כשהוא מחובר לבגד.

וכן אסור לצאת לרשות הרבים עם הפיץ (ובכלל זה גם הפיץ שאין לו כל חשיבות כשלעצמו), כשזה אינו ניתן לשימוש משום שהוא מקולקל או לוקה בחסר, אבל בדעתו לתקנו או להשלימו אחר צאת השבת כדי לשוב ולהשתמש בו, שכן במקרה זה אין החפיץ הלז בטל לגבי הבגד אפילו אם הוא מחובר אליו על ידי תפרים. ואם לחפיץ הזה יש חשיבות כשלעצמו, אלא משום מה אי אפשר להשתמש בו עתה, אינו בטל לגבי הבגד, ואסור לצאת בו לרשות הרבים, אפילו אם אין בדעתו לתקנו אחר צאת השבת.

ארבע ציציות מעכבין זה את זה⁵⁵, שכל זמן שאין בה כל הארבע אינה מצוייצת כהלכתה היוצא בה לרשות הרבים בשבת חייב חטאת, ולכן טלית שנפסלה באחת מציציותיה, אסור לצאת בה לרשות הרבים (נוסף על איסור לבישת בגד שאין בו ציצית כדין), כי הרי הציציות הכשרות הנותרות חשובות לו, ואין הן בטלות לגבי הבגד.

נפסלו כל הציציות שבטלית ולא נשאר בהן אפילו חוט אחד כשר, הרי בטלות השאריות לגבי הבגד, והוא הדין אם אין בדעתו להשתמש בחוטי הציציות הכשרים שנותרו בטלית משום שהם בלויים או מפני הטורח להתירם, כי אז גם אלה בטלים לגבי הבגד, ואין בהם עוד משום איסור הוצאה מרשות לרשות או העברה ברשות הרבים.

בגד שהחיוב להטיל בו ציצית אינו אלא משום ספק, או בגד אשר נתלו בו הציציות שלא במקומן הנכון, וכפי שהורו לנו חז"ל, אסור לצאת בו בשבת במקום שאין בו עירוב, וזאת בנוסף על איסור לבישת בגד שאין בו ציצית כדין.

⁵⁵ שו"ע ונו"כ יג א ושא לח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

גם בגד שמצד הדין אינו חייב בציצית, כגון טלית קטן שאין בה השיעור הדרוש, יטיב לעשות, אם לא יצא בו בשבת במקום שאין בו עירוב.

אבל בגד אשר החיוב להטיל בו ציצית אינו אלא מדרבנן, כגון בגד שעשוי חומר שאינו צמר או פשתן (לדעת אלה הסוברים שחיובו בציצית הוא מדרבנן), מותר לצאת בו לרשות הרבים על הציציות שבו, כי החיוב להטלת ציציות בבגד זה אינו משום ספק, וכנ"ל, אלא חיוב גמור הוא, אף אם אינו אלא מדרבנן.

אף על פי שמצד הדין לילה לאו זמן ציצית הוא, מותר לצאת בליל שבת בטלית קטן שיש בה ציציות, ואין הן נחשבות למשא, שהרי הן נוי לבגד, וכן הדין בנוגע לטלית גדולה, כגון בליל יום הכיפורים.

ומן הנכון הוא לבדוק בשבת הציציות שבטלית (גדולה וקטנה כאחת) לפני לבישתה, אם בדעתו לצאת בה במקום שאין בו עירוב (ויזהר שלא להתיר חוטים שנקשרו זה עם זה קשר על גבי קשר, ושלא להדק את קשרי הציציות שנתרפו).

ואם נקרעו ציציותיו בשעת הליכתו ברחוב באופן שנפסלו, אינו צריך להסיר את הבגד מעליו, אלא ילך לביתו, ורק שם יפשוט אותו. ברם, אם הדבר קרה ברשות הרבים גמורה כי אז יפשוט את הבגד מעליו מיד.

כפתור שתפרו לבגד נתרפה ואין רוכסים בו מחשש שמא יפול, אין הכפתור בטל לגבי הבגד, ומוטב שלא ללבוש בגד כזה בשבת, אם בדעתו לצאת בו לרשות הרבים במקום שאין בו עירוב.

נקרע הסרט שקושרים בו את הבגד, או המתלה שתולים אותו בו, אם בדעתו לתקן את הנותר אחרי צאת השבת, הרי הסרט או המתלה הקרועים נחשבים למשא ואינם בטלים לגבי הבגד, ואסור לצאת בבגד זה לרשות הרבים. והוא הדין כשנקרע אחד משני הסרטים המשמשים לקשירת הבגד או כשנתלש אחד מהם, הרי הנותר נחשב למשא, ואסור לצאת בבגד זה לרשות הרבים. ואם אין בדעתו לתקן את הסרט אחרי צאת השבת, מותר לצאת בבגד זה לרשות הרבים, שכן אין לסרט זה עוד כל חשיבות.

אולם שרשרת הכסף שבה מחברים את שולי הטלית, והיא נקרעה או אינה כתיקונה, אסור ללבוש טלית זו ולצאת בה לרשות הרבים גם אם אין בדעתו לתקנה, כי הרי השרשרת חשובה גם כשהיא קרועה, ולכן אינה בטלה לגבי הטלית.

כפתור שתפור בבגד ונקרעה הלולאה שכנגדו (בין אם הלולאה תפורת לבגד ובין אם היא עשויה על ידי נקב בבגד עצמו), וכן לולאה שתפורת אל הבגד ונקרע הכפתור שכנגדה, ובדעתו להשלים את החסר אחרי השבת, אין לצאת בבגד זה בשבת לרשות הרבים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוויות המכבסה או סימני היכר אחרים התפורים בכבסים, כגון תוויות המחיר או סוג הסחורה התפורות או המודבקות בדברי הלבשה, וכן תווית המראה שהבגד נבדק משעטנז, כל אלה מותר לצאת בהם לרשות הרבים.

ח. האי מאן דבצריה לגלימיה לא עביד ולא כלום שוייה טלית בעלת חמש

טלית שיש לה⁵⁶ פחות מארבע כנפות, פטורה⁵⁷ מציצית. ואפילו היו לה ארבע וחתך אחת מהן, פטורה⁵⁸.

טלית שיש לה חמש כנפות⁵⁹, חייבת בציצית, ועושה לה ארבע ציציות בארבע הכנפות המרוחקות ביותר זו מזו⁶⁰. וי"א⁶¹ דהוא מדאורייתא ויש להחמיר אם אפשר אבל אם כבר נעשה בכנף הקרוב ואי אפשר לתקן כגון שהגיע זמן התפלה יכול לסמוך על המקילין ולברך⁶².

וכן אם יש לה יותר מחמש כנפות, חייבת בציצית. ולכתחלה⁶³ לא יעשה אלא בגד שיש לו ארבע כנפות⁶⁴. ואם אין לו אלא בגד שיש לו יותר מארבע כנפות, רשאי להתעטף בו בברכה.

⁵⁶ שו"ע ונו"כ י א

⁵⁷ מבואר בקרא דכתיב על ארבע כנפות כסותך ודרשינן בספרי ארבע ולא שלש ויותר מארבע מרבינן מאשר תכסה ואיפכא לא נוכל לומר שבכלל ה' ארבע ואין בכלל ג' ארבע ולא דוקא בעלת ה' ה"ה בעלת ו' וז'. נמ"ב שם ב

⁵⁸ מ"ב שם א

⁵⁹ שם

⁶⁰ דמסתבר שיש לעשות באותם שהם ניכרים ביותר מן השאר. מ"ב שם ה

⁶¹ מ"ב שם

⁶² עיי' הזו"א זבחים ס"ג סק"א

⁶³ וי"א שטלית שיש לה יותר מד' כנפות פטורה מציצית ולכן אין לעשות בת ה' לכתחלה מיהו ט"ק שלנו שיש בית הצואר אין לחוש שהרי הרוב סתום ואם אירע שהרוב פתוח יעשה בקאלנע"ר קצת עגול. מ"ב שם ג

⁶⁴ ואם עשה ה' ציציות עובר משום בל תוסיף ואם חתך אחת מהן כשרה ובלבד שישאר הדי' כנפות המרוחקות בציצית. מ"ב שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומרי

מסנת מנחות

היו לו ארבע⁶⁵ כנפות, וחתך אחת מהן באלכסון, ועשאה שתים, או חתך שתים מהן באלכסון, ועשאן ארבע, חייב בציצית⁶⁶. ומטיל הציציות בארבע הכנפות המרוחקות זו מזו. וכן אם חתך אחת הכנפות בצורת האות דל"ת, חייב בציצית⁶⁷.

וכן בגד של שלש כנפות⁶⁸ שחתך אחת מהן באלכסון, ועשאה שתים, חייב בציצית. ובכל הנ"ל היינו דוקא כשחתך הכנף באופן שניכר החיתוך⁶⁹, והמרחק עתה בין הכנפות הוא לפחות שלש אצבעות⁷⁰.

ודוקא אם חתך מקצת מהבגד ועי"ז נראה אותו המקום כשני קרנות אבל אם לא חתך כלום רק עשה פגימה בסכין וקרע בהקרן עד שנחלק אותו המקום לשנים לא נעשית בת ד' עד שיהיה רוב פתוח⁷¹.

ט. כל חמתות הצרורות טהורות חוץ משל ערביים

כלים⁷² שעיקר⁷³ עשייתן לקבלה בלבד כגון החמת והתורמיל אם היו גדולים כדי שיהיו ראויין לישב עליהן הואיל ויושבין עליהן מפני גודלן הרי הן מתטמאין במדרס כל זמן שהן שלימין נפחתו אף על פי שאפשר עדיין לישב עליהן אין מתטמאין במדרס שעיקר עשייתן לקבלה בלבד הואיל ובטלו מלקבל טהרו מלהתטמא לא במדרס ולא בשאר טומאות.

וכמה הוא שיעורן ויהיו ראויין למדרס החמת שבעה קבין והילקוט חמשה והקלסתר שתולין בו השעורים בראש הבהמה ארבעה והכריתית שמערין

⁶⁵ שו"ע ונו"כ שם ב

⁶⁶ מ"ב שם ו

⁶⁷ בה"ל שם א' באלכסון

⁶⁸ מ"ב שם ז

⁶⁹ מ"ב שם

⁷⁰ בה"ל שם יש לה

⁷¹ שם

⁷² רמב"ם הלכות כלים פרק כד הלכה יא

⁷³ להוציא כלים שעיקר עשייתן לקבלה ולמשכב כאחד כגון הכרים והכסתות והשקין והמרצופין אם נפחתו אף על פי שטהרו מלהתטמא במת ובשאר טומאות מפני שאינן יכולין לקבל הרי הן מתטמאין במדרס שעדיין הן ראויין למדרס.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומרי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

בה המים סאה, פחות משיעורין אלו אינן ראויין למדרס ואין דרך העם לישב עליהן.

נפחתו וצרר מקום הפחת הרי הן טהורין וכאילו לא קשר מקום הפחת, וכל החמתות שנפחתו וצררן טהורות, מפני שעתיד להתיר את הקשר, חוץ משל ערביים מפני שכך הוא דרכן תמיד לצררן, ואין מתירין, ועוד שנצטרפים בחזוק⁷⁴. וחמת חלילין אין מתטמא במדרס שהרי אינה ראויה למדרס.

י. האי מאן דחייטיה לגלימיה לא עבד ולא כלום אם איתא דלא מיבעי ליה ליפסוק ולישדייה

קיפל הכנפות⁷⁵ וקשרן או תפרן בעיגול, חייב בציצית⁷⁶, ומטיל הציציות במקום שהיה צריך להטילן אילו לא קשרן או תפרן⁷⁷.

וכ"ז בשכפלו ותפרו בעיגול אבל אם קיפל הכנפות וקשרן או תפרן בריבוע, נחלקו האחרונים היכן יטיל הציציות⁷⁸.

היה הבגד עגול וכפל משפתו עליו ותפרו עד שנעשה מרובע יטיל בו ציצית ולא יברך⁷⁹, ואם הכנים שפת הבגד בפנים ותפרו עד שאינו ניכר כלל הכפל למעלה כדרך שהחייטים עושים יכול לברך עליו ואפשר דתפירה כזו מהני אף להקל שאם עיגל את הפינה פטר מציצית⁸⁰.

⁷⁴ ושלא בערביים אפילו צררו לעולם אינו מועיל. ערוך השולחן העתיד הלכות כלים סימן רכח סעיף כד שו"ע ונו"כ שם ג

⁷⁶ דאי לא מיבעי ליה הכנפים לפסוק ולישדייה אלא ודאי דסופו להתיר את התפירה הלכך נחשב כאלו כבר התיר התפירות וחייבת בציצית. מ"ב שם ח

⁷⁷ מטעם זה יוכל להטיל עתה הציצית בכפל אף למטה מקשר אגודל אם כשיתפשט יהיה למעלה מקשר אגודל. מ"ב שם ח

⁷⁸ כיון שגם עתה יש כנף דעת הלבוש והמ"א דרשאי להטיל שם הציצית בכפל אף על פי שהוא יותר מג' אצבעות משפת הקרן כיון דתפירה שרי וכמו בס"ו בכפל הטלית דמהני התפירה ורבים חולקין ע"ז וס"ל דגם בזה לא מהני התפירה ושאני ההיא דס"ו דמיירי שכפלה כולה וכן דרך מלבוש משא"כ בזה שלא כפל רק מקצת הבגד. מ"ב שם

⁷⁹ בה"ל שם ואין לה

⁸⁰ ביאור הלכה שם ד"ה לא נפטרה וטעמו דלא שייך בזה הטעם דאי לא מיבעי ליה הכנפים לפסוק ולישדייה, כי כן דרך האומנים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

יא. גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה

גדול כבוד הבריות שדוחה ל"ת של לא תסור כלומר שדוחה איסור דרבנן.

ולפיכך כבר התבאר במסכת ברכות דף יט: שהמוצא כלאים בבגדו, אם הם כלאים דאורייתא פושטו אפילו בשוק. ואם הוא כלאים דרבנן והוא בשוק, ומתבייש להוריד מעליו את הבגד, א"צ לפושטו. שגדול כבוד הבריות שדוחה ל"ת של לא תסור. וכן אם הוא בבית המדרש א"צ למהר בשבילו לצאת. שגדול כבוד הבריות שדוחה איסור דרבנן.

עוד התבאר שם שכהן שישן והוא באהל שהטומאה נכנסת בו, אף על פי שאינו עם מת בחדר אחד ולא ידע, צריך להקיצו שמכל מקום עובר בשוגג⁸¹ על איסור דאורייתא⁸², ומחויבין להפרישו. ואם הוא שוכב ערום אף על גב שיש כאן טומאה דאורייתא מכל מקום אין להגיד לו, אלא יקראו לו סתם שיצא כדי שילביש עצמו תחלה, אף על גב שאנו רואין שהוא עושה איסור בשוגג, נדחה מפני כבוד הבריות. אבל אם כבר הגידו לו אסור להמתין עד שיתלבש משום כבוד הבריות לא דחינן איסור תורה במוזד⁸³.

טומאה דרבנן נדחה מפני כבוד הבריות, ואם הוא ישן אין צריך להקיצו.

וכן התבאר במסכת שבת דף פא. שמשום כבוד הבריות התירו לצורך קינוח בבית הכסא מלטול מוקצה, טירחא יתירה, ומלטול בחצר המשותפת לכמה שכנים ללא עירוב חצירות.

⁸¹ ואם היה אנוס כגון שמת שמת שם אדם בפתע פתאום אחר שנכנס עיין פ"ת שעב ס"ק ד שהביא שיש מסתפקים שמותר לו לשהות כדי להתלבש וא"צ לצאת ערום

⁸² ועיין אלה נמצוות ל"ת קסו שדעת הש"ך שאם המת בחדר אחר אינו אלא איסור דרבנן וא"כ אם הוא ערום יכול להתלבש דנדחה מפני כבוד הבריות וכן אין להעירו כדלקמן.

⁸³ עי' בדגול מרבבה שחולק ע"ז וכתב דעכ"פ מותר ללבוש הכתונת דלא כתה"ד ורמ"א ע"ש וכן בתשו' אא"ז פנים מאירות ח"ב סי' נ"ז השיג על הרמ"א בזה גם הגאון מהר"ר עוזר ז"ל בחידושו למס' ברכות חלק על מהרא"י והעלה דינא דיכול הכהן לשהות עד שילבש החלוק ובתי שוקיים אבל אסור לשהות כדי ללבוש גם שאר הבגדים אך בתשובת יריעות האוהל סי' ל"ב האריך בזה והשיג על מהר"ר עוזר הנ"ל והעלה הלכה למעשה כדעת מהרא"י והרמ"א ז"ל דאסור לו להשהות כלל אלא ילך משם תיכף בהיותו ערום ע"ש גם בתשובת חות יאיר סי' צ"ה וצ"ו יישב הקושיא על הרמ"א ז"ל (פ"ת שם ס"ק ה ולשון החכמ"א משמשע דדעתו כהרמ"א)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

אך לא טלטול ברשות הרבים שלנו הגם שדינו ככרמלית, אבל על ידי נכרי או בשינוי פחות מדר' אמות מותר גם ברשות הרבים שלנו.

ולפיכך על אף שאין קורעין נייר טואלט בשבת וביו"ט, אם לא היה נייר טואלט מוכן ואין לו אפשרות אחרת להתקנת, מותר להשתמש בנייר כתיבה, אף כשהוא מוקצה משום כבוד הבריות.

אין לו גם נייר כתיבה, והוא זקוק לנייר הטואלט, יש מקום להקל, משום כבוד הבריות, לקרוע נייר טואלט כלאחר יד, דהיינו שיחזיק את הנייר, לא ביד, אלא במרפק אחד, ואילו במרפקו השני יקרענו, ויעדיף לקחת לצורך זה נייר מגליל, ולא יחתוך פיסת נייר אחד לשנים להשתמש בשני חלקי הנייר, וישתדל לקרוע דוקא שלא במקום הניקוב.

חולה שאין בו סכנה הנצרך לנקביו וצריך עזרה לצורך זה, ישתדל למצוא מי שיכול לקרוא לעזרה, או יבקש משכנו בחדר, אם נכרי הוא, שהוא יעלצל בפעמון החשמלי. ואם אין זה אפשרי והוא נצרך מאד, יעלצל כלאחר יד, דהיינו שילחץ על כפתור הפעמון במרפקו או באחרי ידו וכדו', אף אם תידלק נורה. והתירו דבר זה, הגם שנדלק אור, משום גדול כבוד הבריות.

ומטעם זה מי שהוא מצונן מאד, ויש משום כבוד הבריות, שהתירו איסור דרבנן, מותר בהוצאה כלאחר יד שאין בה אלא איסור דרבנן, ולכן אם הוא זקוק לממחטה מאד, יכניסנה בתוך מגבעתו או יכרכנה מסביב לידו ויצא לרשות הרבים⁸⁴.

הגדרת כבוד הבריות שהתירו בנינו איסורים דרנן הנזכרים עיקרו הוא רק במקום בזיון ובושה גנאי ואי נעימות העלול ליגרם לאדם, הן בושה גופנית והן בושה מחמת פגיעה בכבודו, ובכלל זה פגיעה הגורמת לבזיון ולבושת לאדם, אפילו כשאינו בחברת בני אדם, אלא בינו לבין עצמו, ואפילו לאחר מותו של האדם, אך צער וסבל וטירחא יתירה או הפסד גדול, או לחץ וחרדה נפשית וכדומה, כל אלו אינם בכלל התירו של כבוד הבריות.

⁸⁴ ש"ב יח הע' קצה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

וכן מי שימצא חוץ לתחום שאין לו אלא ד' אמות, וחוצרך לנקביו לגדולים, יכול לצאת מהן עד שימצא מקום צנוע לפנות, שגדול כבוד הבריות. כמו שהתבאר במסכת עירובין דף מא: ואם נמצא באיזור בו גרים נכריים וחושש מפניהם, יכול ללכת עד בית היהודים לפנות, אף אם ימצא מקום צנוע מקודם.

זה שאמרנו בהוצרך לנקביו יש אומרים אפילו לקטנים, ויש אומרים שלא הקילו משום כבוד הבריות לצאת חוץ לד' אמות אלא בגדולים, אבל בקטנים אין כבוד הבריות כל כך שהרי משתינים מים בפני רבים, וגם אין לחוש שיעמוד במקום מטונף מפני שבמי רגלים אין כל כך טינוף שנבלעים במקומם ויש להחמיר כדבריהם דבתראי נינהו.

אולם למרות שגדול כבוד הבריות שדוחה איסורים דרבנן, לא התירו מלשאצל"ג משום כבוד הבריות. כמבואר בשבת דף עד:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

